

JADIDLAR XOTIRASIGA EHTIROM: TOSHKENT ARXETIKTURA QURILISH UNIVERISITETIDA FURQAT STEPENDIYASI MISOLIDA.

Jumanova Matluba

Toshkent arxitektura qurilish univerisiteti
Menejment fakulteti 50.24-guruh 2-kurs talabasi
matlubaahrorovna2209@gmail.com
<https://doi.org/10.5281/zenodo.19060330>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 13-mart 2026 yil
Ma'qullandi: 15-mart 2026 yil
Nashr qilindi: 17-mart 2026 yil

KEY WORDS

jadidchilik, Furqat, ma'rifat, stipendiya, TAQU, yoshlar, milliy uyg'onish

ABSTRACT

Mazkur maqolada jadidchilik harakati namoyandalarining ma'rifiy merosi va ularning bugungi yoshlar tarbiyasidagi o'rni yoritiladi. Xususan, Toshkent arxitektura-qurilish universitetida (TAQU) joriy etilgan Furqat stipendiyasi jadidlar xotirasiga ehtiromning amaliy ifodasi sifatida tahlil qilinadi. Maqolada stipendiyaning maqsadi, tanlov mezonlari hamda talabalarining ilmiy-ijodiy faolligini oshirishdagi ahamiyati ochib beriladi.

XIX asr oxiri – XX asr boshlarida vujudga kelgan jadidchilik harakati o'zbek xalqining milliy uyg'onishida muhim burilish yasadi. Jadidlar ilm-ma'rifat, zamonaviy ta'lim, milliy o'zlikni anglash va jamiyatni taraqqiy ettirish g'oyalari ilgari surdilar. Bugungi kunda ushbu merosni qadrlash va yosh avlod ongiga singdirish oliy ta'lim muassasalarining muhim vazifalaridan biridir.

Asosiy qism.

Jadidlar merosining zamonaviy ta'limdagi o'rni.

Jadidlar, xususan Furqat kabi ma'rifatparvarlar, o'z faoliyati davomida ilmiy bilimni tarqatish, xalqning ma'naviy uyg'onishini rag'batlantirish va yoshlarni o'z qadriyatlarini anglashga yo'naltirishga katta e'tibor qaratganlar. Ularning ta'limga va intellektual rivojlanishga bo'lgan urg'usi bugungi kunda ham muhim ahamiyat kasb etadi. Shu nuqtai nazardan, oliy ta'lim muassasalari, xususan Toshkent arxitektura-qurilish universiteti, jadidlar merosini yoshlar hayotida amaliy qila olish uchun turli loyihalar va stipendiyalarni yo'lga qo'yimoqda.

Furqat stipendiyasi: maqsad va ahamiyat.

Toshkent arxitektura-qurilish universitetida joriy etilgan Furqat stipendiyasi jadidchilik merosiga hurmatning amaliy ifodasi sifatida qaraladi. Stipendiyaning asosiy maqsadi talabalarining ilmiy-ijodiy salohiyatini rivojlantirish, ularni ma'rifatparvarlik ruhida tarbiyalash va milliy qadriyatlar bilan bog'liq loyihalarni qo'llab-quvvatlashdir. Stipendiya tanlov mezonlarida ilmiy faoliyat, ijodiy yondashuv va ijtimoiy faollik muhim o'rin tutadi. Ilmiy faoliyat mezonida talabalar tomonidan ishlab chiqilgan ilmiy loyihalar va tadqiqot ishlarining sifati baholanadi. Ijodiy yondashuv mezonida arxitektura va dizayn sohasida innovatsion g'oyalarni ilgari surish qobiliyati ko'rib chiqiladi. Ijtimoiy faollik mezonida esa talabalar jamiyatdagi ijtimoiy loyihalarda ishtirok etish va yetakchilik ko'rsatish imkoniyatlari bilan baholanadi. Nima uchun aynan Furqat stipendiyasi? Ushbu stipendiya Furqatning ma'rifatparvarlik va ilmiy-ijodiy faoliyatini yoshlar ongida jonlantirish, uning qadriyatlarini amaliy tarzda namoyon etish maqsadida tashkil etilgan. Furqat o'z zamonasida ilm, ma'rifat va milliy uyg'onish g'oyalari ilgari surgan shaxs sifatida tanilgan, shuning uchun uning nomi

bilan stipendiya yaratish talabalarga milliy merosimizga hurmat ruhini singdirish va ilmiy-ijodiy faollikni rag'batlantirish uchun eng to'g'ri tanlov hisoblanadi.

Talabalar faoliyatiga ta'siri.

Furqat stipendiyasi talabalarda ma'rifiy va ilmiy motivatsiyani oshiradi, shuningdek, ularni milliy merosimizni chuqurroq o'rganishga va amaliy loyihalarda qo'llashga undaydi. Stipendiya g'oliblari o'z loyihalarini universitet miqyosida taqdim etish imkoniga ega bo'lib, bu ularning akademik va kasbiy rivojlanishida muhim bosqich hisoblanadi. Shu bilan birga, stipendiya talabalarda jamiyatga xizmat qilish, ijtimoiy mas'uliyat va liderlik sifatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Bu esa jadidchilik g'oyalarini zamonaviy kontekstda hayotga tatbiq etishning amaliy yo'lini tashkil etadi.

Xulosa.

Jadidlar merosi va Furqatning ma'rifatparvarlik faoliyati bugungi yoshlar tarbiyasida muhim ahamiyat kasb etadi. Toshkent arxitektura-qurilish universitetida joriy etilgan Furqat stipendiyasi talabalarining ilmiy-ijodiy faolligini rag'batlantirish, ularni milliy qadriyatlar ruhida tarbiyalash va jamiyatga foydali loyiha yaratishga undash orqali bu merosni amaliy shaklda jonlantirmoqda. Stipendiya nafaqat ilmiy va ijodiy salohiyatni oshiradi, balki talabalarni ijtimoiy mas'uliyat, liderlik va milliy ong ruhida shakllantiradi. Shu tariqa, Furqat stipendiyasi oliy ta'lim muassasalarida milliy uyg'onish va ma'naviy rivojlanishning muhim vositasiga aylanib, jadidchilik g'oyalarini zamonaviy kontekstda amalda namoyon etishga xizmat qilmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdullaeva, M. (2023). Central Asian Jadids' efforts to serve the nation by bringing enlightenment to the country. International Journal of Social Science Research and Review. <https://doi.org/10.47814/ijssrr.v5i7.468>
2. ijssrr.com
3. "THE Jadid Movement and Its Influence on the Development of Uzbek Society." (2025). Western European Journal of Linguistics and Education, 3(7). <https://westerneuropeanstudies.com/index.php/2/article/view/2706>
4. westerneuropeanstudies.com
5. Farxodjonova, N. F. (2025). Integrating Uzbekistan's cultural heritage into modern education: National identity and global harmony (Jadidism). Zien Journal of Social Sciences and Humanities, 51, 24–28. https://doi.org/10.62480/zjssh.2025.vol51.pp24_28
6. zienjournals.com
7. Esanova, G. (2025). The Jadidist movement and its impact on socio economic, political and cultural life in Turkestan. Modern Science and Research, 4(11), 297–300. Retrieved from https://inlibrary.uz/index.php/science_research/article/view/139031
8. Inlibrary
9. Kurbanova, S. U., & Normatov, O. M. (2025). The role of the Jadid movement in raising national spirituality. Web of Scientists and Scholars: Journal of Multidisciplinary Research, 3(2), 182–186. <https://webofjournals.com/index.php/12/article/view/3324>
10. Web of Journals
11. Akbaraliyev, J. (2025). Jadidchilik va jadidlarning ilm ma'rifat yo'lida harakatlari. Modern Science and Research, 4(3). <https://doi.org/10.5281/zenodo.15002789>
12. Inlibrary

13. Kuvondikova, C. (2025). Furqat ijodining o'rganilishi haqida ba'zi mulohazalar. O'zbekiston: Til va Madaniyat, 1(1). Retrieved from <https://www.literature.tsuull.uz/index.php/uzlangcult/article/view/237>
14. literature.tsuull.uz
15. Furqat. (n.d.). Wikipedia. <https://uz.wikipedia.org/wiki/Furqat>.

